

Geert Lovink

Bloggandet, den nihilistiska impulsen

Radikalen känns igen på sitt rationella djup; när den rationella metoden går förlorad gör nihilismen entré. Radikalen har alltid en teori; nihilisten däremot ersätter teori med stämning.
Max Bense (1949)

Webbdagböckerna eller bloggarna är efterföljarna till 1990-talets "hemsida". De blandar det privata (webbdagboken) med det offentliga (pr för den egna personen). Enligt de senaste beräkningarna från *Blog Herald* finns det ungefär 100 miljoner bloggar i världen. ¹ Det är praktiskt taget omöjligt att säga något generellt om deras "natur" och dela in dem i olika genrer. Ändå är det just det jag ska försöka göra. Det är strategiskt viktigt att utveckla en kritisk teori om bloggandet, som tar hänsyn till bloggans speciella blandning av teknik, gränssnittsutformning, programvaruarkitektur och socialt nätverkande.

I stället för att tala om bloggarnas emancipatoriska potential eller påstå att de utgör en "folklig motkultur" vill jag se bloggarna som en del av en process som är på väg att göra det alltjämt nya internetmediet till ett massmedium. Vad internet förlorade efter år 2000 var "tron på förändring". Det tomrum som uppstod banade väg för storskaliga, sammankopplade samtal genom fritt tillgänglig automatiserad programvara.

En blogg brukar definieras som en regelbunden, kronologisk publicering av personliga tankar och webblänkar, en blandning av vad som händer i bloggarens liv och vad som händer på nätet och ute i världen.² Det är enkelt att skapa nya sidor: texter och bilder förs in i ett onlineformulär (vanligen med titel, kategori och artikelinnehållet) och skickas sedan iväg. Genom automatiska mallar läggs artikeln upp på hemsidan; på detta sätt skapas hela den nya artikelsidan (som kallas perma-länk) samtidigt som artikeln läggs upp i rätt arkiv. De "taggar" som författaren anger för varje post gör det möjligt för användaren att söka efter datum, kategori, författare eller något annat nyckelord. Oftast kan administratören enkelt lägga till och bjuda in andra författare och enkelt administrera deras rättigheter och tillgång.³

Microsofts husbloggare Robert Scoble nämner fem anledningar till att bloggarna blev så heta: för det första att det är "lätt att publicera", för det andra att det är "lätt att hitta dem", för det tredje att bloggarna underlättar "samtal mellan olika platser", för det fjärde att det är möjligt att "permalänka" (det vill säga att låsa posten till en unik och fast webbadress) och för det femte att det är möjligt att "syndikera" bloggarna (det vill säga kopiera innehållet någon annanstans).⁴ Lyndon från Flock Blog ger ett par goda råd till den som vill skriva en blogg. Här blir det tydligt att idéer, känslor och upplevelser kan passas in i ett nyhetsformat och att Power Point har blivit ett dominerande

verktyg: "Gör din röst hörd, länka som en galning, skriv kort, 250 ord räcker, skriv klatschiga rubriker, skriv med inlevelse, skriv punktlistor, redigera inlägget, gör inlägget lätt att scanna, se till att alltid skriva i samma stil, proppa inlägget fullt med nyckelord."⁵ Den e-postbaserade listkulturen var fortfarande ett eko av en brevkultur, där man skrev brev och ibland hela essäer till varandra. Det idealiska blogginlägget däremot är uppbyggt kring diverse snärtiga pr-tekniker.

Webbtjänster som bloggar kan inte hållas isär från den färdiga produkten. Den första användargenerationens politik och estetik kommer att prägla mediet i decennier framöver. Bloggarna uppstod på 1990-talet i skuggan av dotcom-manin.⁶ Bloggkulturen var vid den tidpunkten inte tillräckligt utvecklad för att kunna domineras av riskkapitalisterna och deras nervösa vinna eller försvinna-mentalitet. Bloggarna hade till en början formen av lediga samtal som inte var lätta att varufiera. I och med att bloggarna på detta sätt byggde upp en avspänd parallellvärld kunde de bilda kristaller (för att låna en term från Elias Canetti),⁷ kring vilka miljontals bloggar växte fram. Så småningom, kring år 2003, uppnådde de en kritisk massa.

Det flytande mediet

Bloggandet under perioden efter 11 september överbryggade avståndet mellan Internet och samhället. Dotcomfolket drömde om att kunderna skulle flockas i deras e-handelportaler, men i det var själva verket bloggarna som var katalysatorn till demokratisering av nätet. I den mån som "demokratisering" betyder "fler engagerade medborgare" är demokratiseringsprocessen förknippad med normalisering (som i normbildning) och banalisering. Vi kan inte hålla isär dessa delar och plocka ut de bitar som vi tycker är intressanta. Enligt Jean Baudrillard är vårt universum en "integrerad verklighet" som vi inte kommer undan: "Om vi förut kunde tala om en uppåtgående transcendens, så är dagens transcendens nedåtgående. Detta är i någon mening det människans andra syndafall som Heidegger talar om: fallet ner i banaliteten, den här gången utan någon utsikt om försoning."⁸ Om man inte står ut med en stor mängd ovidkommande ting gör man bäst i att hålla sig borta från bloggarna.

Drivkraften bakom blogg världens expansion är övergången från koden till innehållet. Det finns inte längre något behov av innehållslösa demonstrationsmodeller. Bloggarna är inte något test eller utkast. De finns på riktigt. Från första början lockade de till sig kreativt folk som skapade innehåll. Jag vill nog inte säga journalister och akademiker, för trots att många hade en sådan bakgrund vore det oriktigt att placera pionjärbloggarna i en institutionell miljö. Men de var inte motståndare till institutionerna heller. I likhet med medlemmarna av 1990-talets cyberkultur var den första generationens bloggare färgstarka individer. Men det uppstod aldrig någon dominerande kultur, så som tekno-hippiesarna från Kalifornien; om det skulle finnas någon sådan är den svår att sätta fingret på. Bloggen kunde vara ett exempel på det som Adilkno en gång beskrev som "flytande medier".⁹ Avsaknaden av riktning är inte någon brist, utan bloggans främsta tillgång. Bloggandet uppstod inte ur någon rörelse eller någon viss händelse. Det skulle närmast kunna beskrivas som en programvarans specialeffekt, särskilt utformad för att kunna skapa automatiska länkar, en teknisk fråga om gränssnittsutförning som inte är särskilt invecklad.

Det sägs ibland att bloggarna lever i symbios med nyhetsindustrin. Tesen är inte oomstridd. Hypertextforskarna spårar bloggarna tillbaka till 1980-talets

"hypercard" och 1990-talets våg av webblitteratur, där läsaren aktiverades genom att klicka sig fram mellan dokumenten. Av någon anledning drog hypertexten det kortaste strået och kopplingen mellan bloggarna och nyhetsindustrin kom att uppfattas som självklar.

Det är inte lätt att besvara frågan om bloggarna verkar inom eller utanför medieindustrin. Vissa skulle anse det opportunistiskt att placera bloggmediet inom industrin, andra skulle se det som ett smart drag. Vi kan även tala om en "taktisk" aspekt. Genom ett bloggalias kan journalisten skydda sig mot censur och förföljelse. Man har gjort otaliga försök att marknadsföra bloggarna som ett alternativ till de traditionella medierna, men det vore riktigare att beskriva dem som "återkopplingskanaler". Även i de fall bloggarna fungerar som "vakthundar" (Axel Bruns)¹⁰ är det inte allom givet att blogginläggen om de traditionella mediernas rapportering är förnuftiga och lämnar något avtryck i debatten. En lång rad bloggar är på olika sätt "okänsliga" – alltifrån lustiga till galna, sorgliga och sjuka. Vad cnn, dagstidningar och radiostationer runt om i världen har misslyckats med gör bloggarna för deras räkning – lämnar plats för öppna, interaktiva meddelanden från lyssnar- och läsekretsen. Om man ska blogga om en nyhetsrapport sätter man sig inte ner och analyserar diskursen och omständigheterna och kontrollerar fakta på platsen. Att blogga innebär helt enkelt att snabbt länka till nyheten och skriva ett par rader om varför man tycker att den ena eller andra nyhetsrapporten var intressant eller anmärkningsvärd eller inte håller med om vad som sades.

Bloggartiklar är ofta hastigt nedskrivna personliga funderingar kring en länk eller en händelse. I de flesta fall har bloggaren varken tid, förmåga eller ekonomiska möjligheter att göra någon ordentlig undersökning. Det finns kollektiva forskningsbloggar inom olika specialområden, men de är sällsynta. De vanliga bloggarna skapar en kompakt dimma av "intryck" kring det ena eller andra ämnet. Bloggarna skickar upp testballonger. De är ett mått på om ens publik fortfarande är vaken och på alerten. Därför kan vi också säga att bloggarna är de stora medieföretagens outsourcade, privatiserade testbäddar, eller snarare enhetstester.¹¹

Gränsen mellan medievärlden och bloggvärlden är flytande. Om man undersökte saken närmare skulle man förmodligen finna en gråzon av frilansande mediemakare som rör sig fram och tillbaka mellan de båda världarna. Redan tidigt i bloggans historia var det vanligt att journalister som arbetade inom de "gamla medierna" hade bloggar vid sidan av. Hur förhåller sig då bloggarna till den undersökande journalistiken? Vid en första anblick verkar de stå i motsättning till eller på sin höjd komplettera varandra. Medan den grävande journalisten arbetar i månader eller kanske år med ett granskande reportage, påminner bloggarna snarare om en armé av myror, där varje myra drar sitt strå till den stack som kallas för den "allmänna opinionen". Bloggarna lägger sällan fram nya fakta i målet. De hittar ofta fel i produkter och nyhetsrapporter, men "avslöjar" sällan vinkling av nyheter och gör knappast några egna genomarbetade reportage.

Cecile Landman, en holländsk grävande journalist som har stött irakiska bloggare med sin Streamtime-kampanj, känner båda världarna inifrån. "Journalisterna försörjer sig på sitt skrivande. De kan inte lägga ut vad som helst på nätet. Bloggarna tycks inte bry sig så mycket om det där, och därmed uppstår en konflikt." Enligt Landman förändrar bloggandet de befintliga informationsformaten: "Folk har tröttnat på de gamla formaten. De följer inte med i nyheterna längre, nyheterna fastnar inte längre i minnet. Det är som en melodi som man har hört för många gånger förut, eller ett reklamslag; man

hör låten, man kan till och med sjunga med i den, men den har ingen mening längre. De traditionella medierna börjar begripa det här. De måste hitta ett nytt format för att nå ut till läsarna (läs: annonsörerna)" – och bloggarna är bara ett litet kapitel i denna förändringsprocess.¹²

En webbdagbok är "en individs oredigerade röst" (Dave Winer).¹³ Den är en digital förlängning av en muntlig tradition snarare än en ny skrivform.¹⁴ Genom bloggandet förvandlas nyheterna från föreläsning till samtal. Bloggarna upprepar som ett eko rykten och skvaller, samtal på barer och caféer, på staden och i korridorer. De återger "dagens händelser" (Jay Rosen).¹⁵ Möjligheterna att bevara olika situationer åt eftervärlden är i dag så stora att vi inte längre fäster oss vid att datorer "läser" alla våra rörelser och uttryck (ljud, bilder, texter) och "skriver ner" dem som en serie ettor och nollor. På så sätt är bloggarna en del av en allmän utveckling mot övervakning och lagring av alla våra rörelser och aktiviteter. Men i bloggarnas fall är det inte någon osynlig och ogripbar auktoritet som övervakar och lagrar informationen, utan subjekten själva, som skriver ner vad som händer i deras liv.¹⁶

Den cyniska bloggaren

Blogghausen kan inte mäta sig med dotcomhysterin i slutet av 1990-talet. Det ekonomiska och politiska landskapet ser helt annorlunda ut i dag. Vad som intresserade mig i det här fallet var snarare det vanliga påståendet att bloggarna skulle vara "cyniska" och "nihilistiska". I stället för att vifta bort anklagelsen gjorde jag ett experiment och sökte på båda nyckelorden för att se om dessa egenskaper på något sätt var inbyggda i systemet och hade gjorts till en dygd i bloggvärlden. I stället för att beskriva bloggarna som en "Davidsskara", som Instapundit-bloggaren Glenn Reynold gör i sin boktitel,¹⁷ kan vi välja att studera användarnas "tekniska mentalitet" utan att förutsätta att bloggarna är den svagare parten som har föresatt sig att besegra Goliat.

Historiskt sett är det möjligt att uppfatta "Internetcynismen" som ett svar på milleniehysterin. I januari 2001 skrev nättidningen *Clickz*: "Det är en utbredd uppfattning bland investerare, konsumenter och mediefolk att internets alla löften bara var en stor, fräck lögn – och att vi nu får betala för gårdagens alla brottsliga utsvävningar."¹⁸ I My First Recession kartlade jag baksmällan efter dotcommyran.¹⁹ Här är cynism ingenting annat än de diskursiva spillrorna av ett grusat trossystem, snabbavtändning efter marknadsruset, de så här i efterhand så optimistiska och troskyldiga Clinton-åren av globaliseringen (1993–2000), som Hardt och Negri beskrivit så förtjänstfullt i Imperiet.²⁰

Det skulle vara absurt att bunta ihop bloggarna och avfärda dem allihop som cyniker. Cynism i det här sammanhanget är inte ett karaktärsdrag utan ett tekniskt-socialt förhållande. Det är inte fråga om att den genomsnittliga bloggaren skulle vara cyniskt lagd eller en vulgär exhibitionist som inte har någon skam i kroppen. Det är viktigt att påminna om den Zeitgeist i vilken bloggandet som massföreteelse uppstod. Webbcynismen är en kulturell biprodukt av bloggans programvara, en inbyggd egenskap, ett resultat av sådana saker som att logga in, länka, redigera, skapa, söka på nätet, läsa, skicka, tagga och svara. Vissa skulle tro att jag är ute efter att sabla ner bloggarna bara för att jag nämner bloggande och cynism i samma andetag. Må så vara. Vi talar som sagt inte om någon hållning eller livsstil. Webbcynismen tror inte längre att cyberkulturen kan vara identitetsskapande och ge folk levande fantasibilder. Den är en kylig upplysning i ett postpolitiskt landskap, kretsande kring "bekännelsen" så som den beskrivits av Michel Foucault. Folk har fått lära sig att de måste "säga sanningen" för att bli fria, att de måste

bekänta sanningen för någon (en präst, en psykoanalytiker, en webbdagbok), och att detta sanningssägande på något sätt kommer att göra dem fria.²¹

Bloggandet söker sanningen. Men sanningen i det här fallet är full av frågetecken. Den är inte längre ett absolut värde, sanktionerat från högre ort, utan har blivit ett amatörprojekt. I brist på allmänt vedertagen definition kunde vi säga att cynismen är ett obehagligt sätt att säga sanningen.²² Internet är inte någon religion eller något kall i sin egen rätt. För somliga blir internet ett beroende, men ett sådant beroende kan botas precis som vilken annan medicinsk åkomma som helst. Efter dotcomåren och händelserna den 11 september har det uppstått något som gränsar till "lidelsefull konservatism", men till slut har man ändå vänt sig mot dotcomfolkets småborgerliga moral och dubbla måttstockar, deras bedrägerier och bokföringsfusk som belönades med feta löner. Frågan är därför: hur mycket sanning tål ett medium? Kunskap är tung att bära, något som "kunskapsamhällets" propagandister inte tycks ha räknat med.

Webbcynismen är rättfram och handlar först och främst om sig själv. Bloggtillämpningen är en webbvara med ett tydligt bästföredatum. Spokker Jones: "Om fyrtio år, när internet störtar samman i en väldig implosion av enfald, vill jag kunna säga: 'jag var med'." Det sägs att internetcynismen har gett upphov till sidor som Netslaves.com, som ägnar sig åt "skräckhistorier om hur det är att arbeta med nätet". Sidan är ett språkrör för alla dem som har "blivit brända av inkompetensen, den idiotiska planeringen och den nyckfulla verksamhetsledningen inom de nya medieföretagen."²³ Exhibitionism ger styrka. Att i de Sades efterföljd med hög röst säga vad man tänker och tycker är inte bara en möjlighet – i den liberala meningen att man har ett "val" – utan en plikt, en omedelbar impuls att reagera, som innebär att man blir en del av en gemenskap på nätet.

På internet är det inte som Rüdiger Safranski menar det onda som är "frihetens drama", utan det triviala.²⁴ Eller som Baudrillard skriver: "Alla våra värderingar är simulerade. Vad är frihet? Att vi har ett val mellan att köpa den ena eller den andra bilen?"²⁵ Om vi följer Baudrillards tankegång kunde vi säga att bloggarna är en gåva till mänskligheten som ingen har någon nytta av. Detta kan vara svårt att svälja. Vem var det som bestämde att det skulle utvecklas något sådant som bloggar? Men det är omöjligt att ignorera dem och leva ett behagligt liv som "offentlig intellektuell" som om det ännu vore nittonhundratals. Liksom Michel Houellebecq är bloggarna insnärda i sina egna inre motsägelser i landet utan återvändo. Michèle Roberts påpekar att Houellebecq "skriver inifrån alienationen. Hans tilltufsade manliga hjältar, försummade av sina amoraliska föräldrar, håller sig flytande genom att förvägra sig kärleksfulla möten med kvinnor, manliga vänner och barn; de projicerar sin kyla och sin ensamhet på världen runt omkring dem."²⁶ Bloggen kan fungera utmärkt för detta slags projektioner.

Den italienska teoretikern Paulo Virno ger oss en ledtråd till hur vi kan använda termen cynism på ett icke-förkänande sätt. Virno menar att cynism har att göra med "livsformernas och språkspels kroniska instabilitet". Dagens cynism grundar sig enligt Virno på att män och kvinnor tvingas förhålla sig till regler mycket oftare än till "fakta", att de långt innan de upplever konkreta händelser ställs inför regler. Virno: "Men när man stöter på dessa regler upptäcker man också hur godtyckliga och ogrundade de är. Man deltar alltså inte längre i ett förutbestämt 'spel', som man går in i med liv och lust. I stället ser man sig själv i enskilda 'spel' som inte är på allvar och som saknar all substans. De är ingenting annat än en plats för omedelbar

självbekräftelse – en självbekräftelse som är desto mer brutal och arrogant, kort sagt cynisk, ju mer den förtär. Den saknar illusioner men den momentana lojaliteten, som lyder under konventionens och ombytlighetens lagar, är fullständig."²⁷

taggmoln

Hur förhåller sig det cyniska förnuftet till kritiken? Är den cyniska mediekulturen en kritisk praktik? Hittills har det inte gått att uppfatta bloggarna som en ny form av litteraturkritik. Ett försök att gripa sig an frågan om bloggarna på det sättet vore i själva verket dömt att misslyckas. "Kritikens kris" har proklamerats gång på gång och bloggekultur–en har helt enkelt undvikit denna återvändsgränd. Det finns inget behov av en Terry Eagleton på de "nya mediernas" område. Vi lever långt efter teorins fall.²⁸ Kritiken har blivit en konservativ och affirmativ aktivitet, där kritikern omväxlande beklagar förlusten av värderingar och bejakar skådespelet på marknaden. Det skulle vara intressant att undersöka hur det kommer sig att kritiken inte har blivit populär och lierat sig med nya medieföreteelser som bloggande, nu när *cultural studies* har populariserat allting utom själva teorin. Låt oss inte ge den bloggande andre skulden för den postmoderna kritikens moraliska bankrutt. I stället för begreppslig stringens får vi ytliga associationer, en fattigmanshermeneutik av nyhetshändelserna.²⁹ De miljontals blogginläggen kan göras sökbara och visualiseras som taggmoln. Sedan är det en annan fråga om dessa översiktskartor gör oss så mycket klokare. Det är lätt att uppfatta inläggens mångfald som en regressiv utveckling jämfört med kritikerns entydiga auktoritet. Trångsyntheten och provinsialismen har utkrävt sin tribut. Men fixeringen och förvirringen kring kritikerns professionella yrkesroll har skapat ett tomrum som nu har fyllts av hängivna amatörbloggare. En sak är säker: bloggarna kopplar inte bort tankeverksamheten.

Wikipedias amatörencyklopedister beskriver cynikern som "en individ som är obenägen att tro på människans ärlighet, på dygden eller på altruismen: en individ som menar att den enda drivkraften bakom människors handlande är egenintresset. En modern cyniker ställer sig i regel avvisande till samhälleliga normer, särskilt sådana som tjänar ett rituellt snarare än ett praktiskt syfte, och menar ofta att vedertagna idéer, konventionella moraluppfattningar och allmänt erkända begrepp är irrelevanta eller överflödigt nonsens."³⁰ I en nätverksmiljö blir en sådan definition problematisk, eftersom användaren här framstår som ett isolerat subjekt, som står i motsatsförhållande till olika grupper eller till samhället som helhet. Webbcynismen är ingen inkörsport till droger eller något annat otäckt. Att i det här sammanhanget tala om "ondska" som ett abstrakt begrepp är inte meningsfullt. Det är ingen fara. Allt är i sin ordning. Meningen är inte att skapa en dialektisk situation. Men mitt uppe i den ständiga förändringen har vi en känsla av att saker och ting stagnerar. Vi kunde kalla det för "romantik med öppna ögon". Peter Sloterdijk menar att cynism är "upplöst falskt medvetande".³¹ Enligt Sloterdijk är cynikern en person som är en del av en institution eller grupp, vars existens och värderingar han inte längre kan uppfatta som absoluta, nödvändiga och ovillkorliga. Hans upplysningsläxa gör honom olycklig, eftersom han håller sig till principer som han inte längre kan tro på.

Den enda kunskap som står till buds för cynikern är förnuftstro, som emellertid inte kan ge honom (eller henne) en fast handlingsgrund, vilket ger honom ytterligare en anledning att förtvivla.³² Om vi får tro Sloterdijk är cynism ett vanligt problem. Frågan om cynismen är universell eller begränsad till det västerländska samhället är för stor för att kunna besvaras här, men säkert är att

vi ser den på global nivå i de kunskapsintensiva sektorerna.

Vi lever i en postdekonstruktivistisk värld. Bloggarna utgör en aldrig sinande ström av bekännelser, ett kosmos av triviala åsikter och diverse försök att tolka händelser utan att falla tillbaka på de gamla nittonhundratalskategorierna. Den nihilistiska impulsen är en reaktion på den ökade komplexiteten inom olika, sammankopplade områden. Vad finns att säga om allting kan förklaras med postkolonialism, en klassanalys eller ett genusperspektiv? Bloggandet uppstår som en reaktion mot detta slags politiska analys, som får till följd att mycket inte längre kan sägas.

Bloggen ger uttryck för personlig rädsla, osäkerhet och desillusion, en oro på jakt efter en gelike. Man träffar sällan på verklig lidelse för något (förutom lidelsen för själva bloggandet). Bloggen uttrycker ofta tvekan och osäkerhet kring vad man bör känna, tycka, tro och gilla. Den ägnar sig åt jämförelser mellan olika tidskrifter och recensioner av trafikskyltar, nattklubbar och t-shirts. Ängsligheten hänger samman med föreställningen att en blogg bör vara självbiografisk men samtidigt rapportera om vad som händer i yttervärlden. Bloggens informella karaktär gör att dess känslomässiga spännvidd blir mycket större än andra mediers. Blandningen av det offentliga och det privata är helt central. Bloggarna utnyttjar hela känsloregistret och spelar med hat och leda, lidelsefullt engagemang, sexuell frustration och tillbaka igen till vardagsleda.

Bloggandet är varken ett projekt eller ett utkast, utan en faktisk verklighet som vi måste förhålla oss till. "Vi bloggar", som Kline och Burstein säger.³³ Bloggandet har blivit dagens aprioritet. Den australiensiske kulturteoretikern Justin Clemens förklarar: "Nihilismen är inte bara en i raden av epoker: den är fullbordad av en katastrof som inträffade för länge sedan."³⁴ Eller översatt till det nya mediespråket: bloggarna bevittnar och dokumenterar de traditionella mediernas minskade inflytande, men har fullt medvetet valt att inte presentera något alternativ till den gamla medieideologin. Användarna är trötta på ensidig kommunikation – men har ingen annanstans att ta vägen. "Det finns ingen annan värld" kan uppfattas som svaret på antiglobaliseringsrörelsens slogan: "En annan värld är möjlig".

Det dagliga arbetet med att plita ihop blogginlägg ger en känsla av att nätverket är alternativet. Det vore fel att fälla ett omdöme över bloggarna endast på grundval av deras innehåll. Medieteorin har aldrig gått till väga på det sättet och bör även i det här fallet undvika en sådan metod. Bloggandet är ett nihilistiskt företag just därför att massmediernas ägarstruktur ifrågasätts och angrips. Bloggandet är en "förblödningsstrategi". Implosion är inte rätt ord. Implosion antyder en tragedi och ett skådespel, som vi inte har att göra med i det här fallet. Bloggandet är motsatsen till skådespelet. Det är flackt (men ändå meningsfullt). Bloggandet är inte någon digital motsvarighet till "brev till redaktionen". I stället för att klaga och diskutera gör bloggaren det bekvämt för sig och går in i rollen som medieobservatör.

kreativ nihilism

Blogginläggen om masskulturen, dess värderingar och produkter, bör uppfattas som en reträtt. De argusögon som förut granskade alla nyhets- och reklamslag strejkar. Enligt den utopiska bloggfilosofin är massmedierna dödsdömda. "Deltagarmedier" kommer att ta deras plats. Man har redan ställt slut- diagnosen och den lyder: slutna toppstyrda organisationer fungerar inte längre, kunskap kan inte "styras", arbetet i dag är samarbets- och

nätverksorienterat. Men trots alla varningssignaler är systemet fortfarande i (dys)funktion. Är verkligen de toppstyrda organisationerna på väg ut? Varifrån kommer denna hegelianska visshet om att det gamla medieparadigmet kommer att kastas över ända? Det finns inte mycket som tyder på det. Det är detta sakernas tillstånd som förklarar de nihilistiska snarare än revolutionära stämningarna.

Justin Clemens konstaterar helt riktigt: "nihilismen passerar ofta obemärkt förbi, inte därför att den inte är aktuell i dagens filosofi och teori, utan tvärtom därför att den är så dominerande och svår att komma förbi."³⁵ Termen har nästan helt fallit ur den allmänna politiska diskursen. Anledningen till det kan vara "nihilismens banalisering" (Karen Carr).³⁶ Eller med andra ord: avsaknaden av "finkultur" som kan beskrivas som nihilistisk, även om detta kan ha förändrats med författare som Michel Houellebecq. Andre Glucksmann menade att 2005 års förortsupplopp i Frankrike var en "reaktion på den franska nihilismen".³⁷ De revolterande ungdomarna "imiterade negationen". Clemens menar att "nihilismens problem" är termens komplexa, subtila och självreflexiva natur. Att historisera begreppet kunde vara en utväg, men det lämnar jag åt historikerna. En annan metod kunde vara att ta över termen och ladda den med ny oväntad energi: kreativ nihilism.

Bloggarna leder till förfall. Varje ny blogg antas ytterligare underminera det mediasystem som dominerade under nittonhundratalet. Det handlar inte om någon plötslig explosion. Massmediernas nedgång kan inte fångas i siffror som talar om trögare reklam- och annonsförsäljning och färre dagstidningsläsare. I stora delar av världen är televisionen fortfarande på uppgång. Vad som håller på att minska är tilltron till informationen. Det är här nihilismen kommer in i bilden. Bloggarna ger som ingen tidigare medial plattform den nihilistiska kulturen vind i seglen. Positivisterna sålde in bloggarna som medborgarnas egen mediekritik, men bloggarna lotsar i själva verket användarna i deras resa från sanningen till intigheten. Radions, televisionens och dagspressens budskap har förlorat sitt skimmer. Nyheterna konsumeras som en vara med underhållningsvärde. I stället för att som tidigare generationer klaga över att nyhetsrapporteringen är ideologiskt färgad bloggar vi som ett tecken på andens återvunna krafter. Pyjamasbloggarna utför en nietscheansk hjältehandling i det lilla, som växer fram ur styrkans nihilism, inte pessimismens svaghet. Istället för att ständigt upprepa att blogginläggen marknadsför den egna personen bör vi uppfatta bloggarna som dekadenta artefakter, som på håll avvecklar radions och televisionens stora och förföriska makt.

Bloggarna är nihilister eftersom de inte "är någonting värda". De bloggar sig in i Nirvana och har gjort sin futtighet till en produktivkraft. De är intighetens apostlar som inte sörjer de centraliserade tankestrukturernas död och som struntar i anklagelsen att de bara skapar brus. De är "desillusionister" vars uppträdande och åsikter inte anses ha något värde.³⁸ Justin Clemens påpekar att termen nihilism har ersatts av sådana epitet som "antidemokrat", "terrorist" och "fundamentalist". Under senare år har termen upplevt en viss renässans, men det rör sig sällan om någonting annat än anmärkningar i förbigående. I mitten av nittonhundratalet utvecklade man gärna teorier om "till- ståndet" genom att läsa om artonhundratalsstänkare som Kierkegaard, Stirner och Nietzsche. Efter de båda världskrigen uppfattade existentialismen Gulag, Auschwitz och Hiroshima som uttryck för den organiserade ondskan som hade resulterat i en djupgående kris för de befintliga trossystemen. Den som fortfarande är intresserad av teori rekommenderas att läsa Arthur Krokors *The Will to Technology and the Culture of Nihilism*, som anlägger ett nutida, tekniskt-nihilistiskt perspektiv på Heidegger, Nietzsche och Marx.³⁹

Likgiltighetens patos

Vi står inför en "fullbordad nihilism" (Gianni Vattimo).⁴⁰ Bloggarna har insett att den fullständiga nihilismen är ett faktum.⁴¹ Gianni Vattimo menar att nihilismen inte är frånvaron av mening, utan insikten om att det finns många olika meningar. Nihilismen är inte slutet på civilisationen utan början på en rad nya samhällsparadigm, varav bloggandet är ett. Nihilismen förknippas ofta med den pessimistiska uppfattningen att tillvaron är meningslös, vilket skulle göra den till en etisk ståndpunkt som gjorde gällande att det inte finns någon absolut moral eller några säkra naturlagar och att "sanningen" alltid är subjektiv. På medieområdet ser vi hur denna hållning tar sig uttryck som en växande misstro mot de stora kommersiella nyhetsorganisationernas rapportering och de vinklingar som politikerna och deras rådgivare ger nyheterna. Att ifrågasätta informationen är inte längre en subversiv medborgarhandling, utan en apriorisk hållning oavsett om tv:n eller pc:n är påslagen.

Nihilismen betecknar motståndets omöjlighet – ett sakernas tillstånd som föga överraskande framkallar en hel del ångest. Nihilismen är inte något monolitiskt trossystem. Vi "tror" inte längre på ingenting som man gjorde i artonhundratalets Ryssland eller i efterkrigstidens Paris. Nihilismen är inte längre en fara eller ett problem, utan ett postmodernt normaltillstånd. Den är som Karen Carr skriver ett odramatiskt, ja banalt inslag i livet, som inte längre är kopplat till religionsfrågan. Bloggarna är varken religiösa eller sekulära. De kommer "efter dygd–en". Nihilismens paradoxala tidslighet är inte–riktigt–ännu–NU. Låt oss återvända till Justin Clemens och hans förklaring: "Nihilismen är inte bara en i raden av epoker: den är fullbordad av en katastrof som inträffade för länge sedan."⁴² I mediernas fall skulle det vara fråga om det ögonblick då massmedierna förlorade sitt sanningsmonopol och upphörde att fungera som auktoritet. Vi ska inte försöka tidsbestämma denna händelse, eftersom ett sådant ögonblick kan vara såväl personligt som kulturellt–historiskt. Det handlar om rörelsen bort från den jovialiske McLuhan mot nihilisten Baudrillard, som varje medieanvändare går igenom, en rörelse som är intimt förbunden med den lösa nätverksdiskurs som användarna kucklar med.

Karen Carrs idé om den banala nihilism–en kan tillämpas på dagens förhållanden: bloggaren är en individ "som står ansikte mot ansikte med en meningslös värld utan att vare sig förneka eller ge efter för dess krafter."⁴³ Men detta är inte resultatet av hjältemod. Bloggandet har inte att göra med leda eller något existentiellt tomrum. Carr påpekar helt riktigt att "för många post–modernister framkallar nihilismen inte skräck utan möts med en gäspning".⁴⁴ Jämfört med tidigare sekler har nihilismens ställning som krisindikator försvagats. Om bloggarna kan beskrivas som nihilister så betyder det bara att de har tappat tron på medierna.

"Det globala normaltillståndet alltid på, alltid uppkopplad, alltid omedelbart offentligt samtal" påskyndar medielandskapets fragmentering. Kline och Burstein håller inte med (de är inte nihilister). "I stället för att uppfatta ökningen av specialbloggar som ett tecken på samhällets fragmentering, kan vi tänka oss att specialbloggen rekryterar experter ur de breda lagren, som kan föra samman globala grupper på många skilda områden."⁴⁵ Politiskt sett kan handplockade bloggare visa "vart vinden blåser".⁴⁶ Men nästa dag kan de utan förvarning avfärdas som "pyjamasjournalister" och betraktas som störande brus. Alla modenycker tar slut förr eller senare, och den negativa pr–vågen är förprogrammerad. Det är mycket möjligt att bloggarna skriver om ämnen som

folk säger till medierna att de är intresserade av. Men vem orkar bry sig när nyhetens behag har lagt sig? Det är nu, när bloggarna gått tillbaka, när laptopen stulits, när servern kraschat, när backupfilerna visat sig vara oläsliga, när företaget bakom onlinetjänsten gått upp i rök, när det står "kommentarer (0)" på skärmen, som nihilismen tar vid. Det är nu vi på allvar kan visa vårt likgiltighetens patos, det meningslösa varats gest.

Affärsskribenten David Kline kan inte låta bli att ikläda sig rollen som new age–profet. Han förklarar att trots all nihilism är bloggandet inte förgäves: "Sanningen är att bloggarna inte är tråkiga människor som skriver ner sina osammanhängande tankar och låter andra uttråkade människor ta del av dem. Bloggarna är för det mesta inte professionella skribenter, men de är ofta lyskraftiga, åtminstone de bland dem som inte är ansträngt polerade, i den meningen att de är – råa och ohyvlade. De stimuleras av ljudet av sin nyss upphävda röst. Och genom att föra bok över sin passagerit ger bloggarna ofta gestalt och innehåll åt sina livsstadier och livscyklar, som annars skulle ha gått förlorade i den moderna tillvarons bråk och larm."⁴⁷ Foucault–influerade forskare skulle säga någonting liknande, nämligen att bloggarna är "självtekniker".⁴⁸ Men vad händer när "självets" batterier har laddats ur? Med Dominic Pettman kan vi säga att bloggandet är en oupphörlig strävan i en tidsålder vars resurser är uttömda.⁴⁹ Bloggarna undersöker vad som händer när man har krossat illusionen att det finns en "persona" bakom de otaliga livsstilsvalen och popidentiteterna inom de elektroniska sociala nätverken.

Jag ab

Det talas mycket om "bloggemenskapen" och "bloggmobben", men faktum kvarstår att bloggen framför allt är ett verktyg för att styra självet. Med styrning menar jag här behovet av att strukturera upp livet, att bringa ordning i oredan, att bemästra det ständiga informationsflödet, men också att marknadsföra *Ich AG* (Jag AB), som det heter i krisens Tyskland. Bloggarna är en del av en större kultur som fabricerar kändisskap på varje tänkbar nivå. En del klagar över att bloggarna är för personliga, till och med egocentriska, men de flesta bloggläsare vältrar sig i de exhibitionistiska inslagen och tycks inte kunna få nog av dem.

Claire E. Write råder bloggförfattare att inte ge läsarna möjlighet att skriva kommentarer: "En del bloggare menar att en blogg utan möjligheter till läsarkommentarer inte är någon 'riktig' blogg. De flesta bloggare tänker annorlunda och menar att läsarkommentarer skulle göra bloggen till en anslagstavla. Bloggen har i grund och botten ingenting att göra med mediets interaktivitet: den handlar om att man får ta del av bloggarens tankar och synpunkter. Så fort man ger läsarna möjlighet att skriva kommentarer uppstår en mängd problem: man får ägna mycket tid åt att kontrollera inläggen, rensa bort spam och 'troll' och besvara en oändlig mängd tekniska frågor från personer som vill registrera sig."⁵⁰ Detta råd går uppenbarligen stick i stäv mot elitbloggarnas kärnvärderingar. Nog är det intressant att bloggtjänsterna erbjuder möjligheten att ta bort kommentarfunktionen? Cluetrain Manifesto–gurun David Weinberger slår fast att "bloggen är inte någon ny form av journalistisk. Bloggarna är inte heller först och främst tonåringar som skriver om sina lärare. Bloggen är inte ens i första hand en individuell uttrycksform, utan bör hellre förstås som ett samtal."⁵¹

Tar bloggaren risker? Bloggkulturen skiljer sig naturligtvis från riskkulten inom entreprenörsvärlden, förkroppsligad av managementguruer som Tom Peters. Bloggarna hanterar faror och osäkerheter i spåren av de otaliga

moderniseringsvågorna ungefär i linje med Ulrich Becks riskdefinition.⁵² Man bloggar om den ständiga osäkerheten i vardagen. Om entreprenörerna koloniserar framtiden, frammanad av kollektiva hallucinationer, så exponerar bloggarna den nutid i vilken de själva är insnärjda. Bloggandet är en reaktion på "individualiseringen av den sociala ojämlikheten". Bloggarna slår tillbaka, inte i första hand genom kollektiv handling, utan genom hyperindividualiserat länkande. Detta är nätverkets paradox: det sociala på en gång konstrueras och dekonstrueras. Den timida internaliseringen upphör och omvandlas till omedelbar uppenbarelse.

Ingen webbsida förutsåg bättre denna utveckling än Fucked Company,⁵³ en föregångare till bloggkulturen där anställda i företag inom den "nya ekonomin" anonymt publicerar rykten och klagomål och vad som är intressantare: interna pm. Bloggarna förstör för förstörarna. De ser tvärs igenom det ständiga talet om "förändring". Det visar sig vara förvånansvärt enkelt att angripa det postmoderna företaget, eftersom det är helt beroende av en företagsimage som utvecklats av externa konsulter. Det är ingen konst att med webbdagböcker, ryktesspridning och kritik störa den harmoni som företagen fabricerar med gemenskapsbyggande aktiviteter av olika slag.

I Cornell Wests bok *Democracy Matters* finns ett kapitel som heter "Nihilism i usa".⁵⁴ West skiljer mellan den evangeliska nihilismen i den nykonservativa kretsen kring Bush och den förmyndaraktiga nihilism som praktiseras av demokrater som John Kerry och Hillary Clinton. En tredje variant, den så kallade "sentimentala nihilismen", föredrar att skrapa på ytan av problemen i stället för att gå till botten med dem. Engagemanget i olika frågor är en läpparnas bekännelse, eftersom man aldrig gör sig en uppfattning om deras komplexitet.⁵⁵ Denna tendens att skrapa på ytan, att snudda vid ett ämne, att hänvisa till en artikel utan att säga någonting om den förutom att den är värd att läsa, är utbredd och central i bloggvärlden. Hur många blogginlägg, kan vi fråga med Cornel West, bygger på den "sokratiska metoden"? Varför är bloggvärlden så upptagen med att mäta, räkna och underhålla, och så ointresserad av retorik, estetik och etik? Vi bör inte upphöra att ställa de moraliska frågorna. Viljan att övervinna nihilismen går tillbaka till Nietzsche och rör även bloggarna. En fråga som miljontals bloggare ställer sig är hur man ska göra för att komma ifrån meningslösheten utan att på nytt hamna i beroende av centraliserade tankestrukturer.

"Försök bygga upp dig själv och du bygger din ruin" (Augustinus).⁵⁶ Detta gäller även bloggarna. Vad som förefaller vara ett standardiserat men ändå skraddarsytt, användarvänligt medium visar sig vara opålitligt om man ser sin blogg som ett långtidsprojekt. Om användaren inte har rört sin blogg på tre månader tas den för det mesta bort från servern. Det flytande självet kanske trodde sig ha funnit en fristad hos en leverantör som *blogspot.com*, men de flesta blogg tjänster visar sig ha svårt att arkivera de miljontals bloggar som de är värdar för. Medellivslängden för en webbsida sägs vara sex månader, och det finns ingen anledning att tro att det skulle förhålla sig annorlunda med bloggarna. Eller som Alex Halavias skriver: "många webbdagböcker är kortlivade, vissa hålls i gång längre men ingen varar för alltid. De lokala arkiven måste kopieras på annat håll. För närvarande är rss det enklaste sättet att kopiera arkiv."⁵⁷ Den vanliga uppfattningen att internet kommer ihåg allt visar sig vara en myt. Problemet på 1990-talet var: "Om din webbsida inte är enkel att uppdatera så kommer du inte att uppdatera den." Dagens problem är: "Om du inte uppdaterar din blogg så tar vi bort den." Även om själva bloggans struktur kan rekonstrueras med hjälp av till exempel archive.org, så kvarstår problemet att multimedieinnehållet ofta är kopierat. Alex Halavias menar att

ett alternativ till den centrala servern kunde vara en peer-to-peer-modell.

Den ensamme bloggaren

Hur kan bloggekulturen växa upp och tysta munnen på de tråkmånsar som i och för sig helt riktigt menar att den bara är intresserad av sig själv? Den spirande iranska scenen av anonyma bloggare är förstås spännande, men inget alternativ för resten av världen. Rollspel är inte heller någon utväg, även om det kunde vara intressant att undersöka hur bloggarna och de speciella onlinespel som kallas mmorpg (Massive Multiplayer Online Role-Playing Games) förhåller sig till varandra. För närvarande utgör bloggarna och onlinespelen parallella universa.⁵⁸ I stället kan vi i Stephen Greenblatts efterföljd säga att bloggarna "iscensätter självet".⁵⁹ Den teatraliska framställningen görs explicit genom detta begrepp, som sammanför element av självet (dagbok, introspektion) och bloggskådespelet hos de elitbloggare som konkurrerar om massornas uppmärksamhet. Matthew Berk ser bloggarna just som en "digital självscensättning". Berk menar att "den uppkopplade individen konstituerar sig som en förening av dokument och andra data som är utformade för att folk ska läsa dem och upprätta något slags relation till bloggaren. Ju mer struktur i detta innehåll, desto större handlingspotential."⁶⁰ Självet definieras normativt som kapaciteten att länka mellan olika innehållsdelar.

Nicolas Carr har beskrivit webb 2.0-hausen, som även har omfattat bloggarna, som "amoralisk".⁶¹ De traditionella medierna ser naturligtvis bloggen som en konkurrent. Den är en konkurrent. Och med tanke på konkurrensens ekonomi kan bloggen mycket väl visa sig vara en överlägsen motståndare. De uppsägningar som vi har sett på senare tid på de stora dagstidningarna kanske bara är början: dessa uppsägningar borde inte ge anledning till självbelättna flin utan till förtvivlan. Av sammanhanget förstår vi att den begeistrade webb 2.0-visionen ser för sig en amatörernas hegemoni. Amatörernas stärkta ställning fångas väl i uttrycket "massans intelligens".⁶²

Vad den enskilda bloggaren betraktar som ett fantastiskt blogginlägg är sett utifrån Internet som helhet, med dess en miljard användare, bara ständigt skiftande taggmoln, biljontals musklick och åsikter om allt. Ju mer kunskap vi får om denna metanivå genom de sofistikerade programvaruverktygen, desto större skäl har vi att misströsta om den övergripande riktningen. Bloggarna uppstår inte ur politiska rörelser eller socialt engagemang. De är "helt upptagna av självförverkligande", som Andrew Keen säger. Keen är pessimist: "Om man demokratiserar medierna, demokratiserar man till slut begåvning. Det oavsiktliga resultatet av all denna demokratisering är, för att felcitera webb 2.0-apologeten Thomas Friedman, kulturell 'nivellering'."⁶³ Nicholas Carr fyller i: "I slutändan står vi där med 'åsikternas meningslösa brus' – Sokrates mardröm."⁶⁴ Det är intressant att se hur snabbt frontlinjerna inom webb 2.0-gemenskapen förändrar sig.

George Gilder, de nya mediernas Carl Schmitt, sade en gång: "Kapitalismen frigör överallt kreativ energi, vilket leder till mycket större mångfald, inte minst medial mångfald. Hela bloggvärlden är ett exempel på hur de toppstyrda, hierarkiska modellerna hos de gamla medieteknikerna ersätts med nya tekniker, som främjar mångfald och släpper fram nya röster."⁶⁵ Mot denna vanliga uppfattning att mångfald är någonting fint och bra kan vi invända att det är beklagligt att välkända, gemensamma referensramar försvinner. Den "ensamme bloggaren" (efter Robert D. Putnams *Den ensamme bowlaren*)⁶⁶ är en social verklighet som inte utan vidare kan avfärdas. Bloggande är för det mesta vad Bernard Siegert kallar för "spökkommunikation". "Nätverkande

börjar och slutar med ren självreferens", skriver Friedrich Kittler,⁶⁷ och ingenstans är denna autopoeisis lika tydlig som i bloggvärlden. Protokollföringen av åsikter, illusioner och tro kan inte hållas isär från nätverkens tekniska verklighet, och bloggarna tycks här ha hamnat i ett ekorrhjul.

Rädslan för friheten

För inte så länge sedan, i februari 2004, började alla tala om att Internet var en "egokammare". Searls, Winberg, Ito och Boyd... alla slöt de upp bakom tesen. Danah Boyd skrev: "Ett av de främsta skälen till att folk kopplade upp sig på 1990-talet var att de ville hitta likasinnade. Målet var inte att konsolidera eller att skapa mångfald, utan att känna sig bekräftad. När man talar om konsolidering eller mångfald antyder man att den främsta anledningen för folk att vara aktiva på nätet är att delta i ett meningsfullt samtal, att lära sig något och att lära andra något. Jag tror faktiskt inte att det stämmer." Shelly Parks hade tidigare skrivit om bloggandet: "Skriver du för att bli en del av en gemenskap? Eller skriver du för att du vill skriva, och så får det gå hur det vill med gemenskapsbiten?"⁶⁸ Danah Boyd syftade närmast på sociala nätverk och idén att man söker sig till likar (kaka söker maka).⁶⁹

I bloggvärlden tycks självreferentiell gruppbildning fortfarande vara ett nytt begrepp. Bloggar skapar arkipelager av inre länkar men banden är mycket svaga. Inte nog med att bloggarna bara svarar och hänvisar till medlemmarna i den egna gruppen, de har inte någon idé om hur det skulle gå till att dra in sina motståndare. Om man tar upp en blogg på en "bloggroll" (länklista) är det underförstått att man instämmer eller åtminstone sympatiserar med dess upphovsman. Vi länkar till det som vi tycker är intressant och coolt. Detta är ett stort problem med Google- och Amazon-modellen, där länkar behandlas som rekommendationer.

Det enorma antalet bloggar får till följd att det inte förekommer några egentliga motsättningar i bloggvärlden. Meningsskiljaktigheter måste existera i förväg, de uppstår inte ur det blå. Att "skapa opinion" är en del av den svåra konsten ideologiproduktion. Bloggdiskussioner bör inte förväxlas med webbkampanjer där befintliga (politiska) motsättningar spelas ut på nätet. Den aggressiva tonen gör bloggarna retoriskt undermåliga. Vad som saknas i programvaruarkitekturen är en likvärdig samtalspartner. Resultatet blir ett slags militarisering, som kommer till uttryck i termer som "bloggstorm" (blog swarm), som enligt den kristne högerbloggaren Hugh Hewitt är "ett tidigt tecken på att det drar ihop sig till opinionsstorm, som när den bryter ut i grunden kommer att förändra allmänhetens uppfattning om en viss person, plats, produkt eller företeelse."⁷⁰ Det är "fördomsgemenskapen", eller den starka åsikts-gemenskapen, som ökar bloggarnas inflytande och skapar utrymme åt dem i andra medier.

Kan vi tala om en "rädsla för mediernas frihet"? Det vore för enkelt att säga att vi har yttrandefrihet och att bloggarna utnyttjar denna rättighet. Vi skulle kunna säga att fullständig frihet handlar om att skapa autonomi, frigöra sig från medieföretagens dominans, komma ifrån den statliga kontrollen och inte längre behöva bry sig om "deras" kanaler. Men de flesta bloggar uppvisar en motsatt tendens. Fixeringen vid pseudonyheter är närmast extrem. I stället för att selektivt tillägna sig nyheterna handlar det här om överidentifiering och rent missbruk, särskilt av den snabba realtidsrapporteringen. I Erich Fromms efterföljd skulle vi kunna uppfatta detta som ett "psykologiskt problem", eftersom befintlig information helt enkelt reproduceras genom ett slags

offentlig internalisering. Alla dessa listor över böcker som måste läsas, ett vanligt inslag i bloggarna, leder i samma riktning. Enligt Fromm har friheten gjort oss isolerade. Vi känner oss oroliga och maktlösa. Antingen flyr vi in i nya beroenden, eller också förverkligar vi en positiv frihet som grundar sig på "människans unicitet och individualitet".⁷¹ "Vår rätt att uttrycka våra åsikter är ingenting värd om vi inte har några egna åsikter."⁷²

Frigörelsen från de gamla mediemonopolen leder in i nya beroenden i ett bloggparadigm där man sällan betonar den positiva friheten, vad man ska ha alla funktioner till och vad man ska göra med den tomma, vita skärmen. Alla talar om spänningen mellan det individuella jaget och "bloggemenskapen", "bloggsamhället" och "bloggmobben". På programvarusidan förbättras dagligen de redan sofistikerade (kvantitativa) mät- och styrverktygen (som gör det möjligt att länka, mäta trafik, klättra högre upp på Googleindexet och så vidare). Men är det inte det dokument som inte förhåller sig till de befintliga kontexterna som sticker ut? Finner vi inte sanningen i det som inte går att länka?

Texten är en bearbetad version av en föreläsning som hölls vid Wissenschaftskolleg i Berlin i mars 2006 och kommer att ingå i Geert Lovinks kommande bok Zero Comments (Routledge 2007).

¹ För regelbundna uppdateringar av siffran, se <http://www.blogherald.com>. Alla forskare som sysslar med blogggräkning kan vittna om hur godtycklig och osäker statistiken är, eftersom nedstängda och övergivna bloggar inte räknas med. Tendensen är hur som helst klar och obestridlig.

² Se <http://www.marketingterms.com/dictionary/blog/>.

³ Uppgifter från Wikipedias bloggdefinition (hämtningsdatum 21 december 2005).

⁴ David Kline och Dan Burstein, *Blog!: How the Newest Media Revolution is Changing Politics, Business, and Culture* (2005), sid 130.

⁵ "Ten Tips for Writing a Blog Post", inlägg på *problogger.net* den 30 december 2005: <http://www.problogger.net/archives/2005/12/30/tens-tips-for-writing-a-blog-post/>.

⁶ Se Rebecca Blood om bloggarnas historia, september 2000:http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html.

⁷ Se Elias Canetti, *Massa och makt* (1985), sid 73–75. Översättarens anmärkning.

⁸ Jean Baudrillard, *The Intelligence of Evil or the Lucidity Pact* (2005), sid 25.

⁹ Adilkno, *Media Archive* (1998): <http://thing.desk.nl/bilwet/adilkno/TheMediaArchive/04.txt>. "Flytande medier reagerar inte på framgång. De uppnår inte sina mål. Deras modeller är inte argumenterande utan kontaminerande. Så fort man rattat in dem får man attityden klar för sig."

¹⁰ Se Axel Bruns, *Gatewatching: Collaborative Online News Production* (2005). Översättarens anmärkning.

¹¹ Ed Phillips från San Francisco skriver att "enhetstester numera är oundgängliga i programvaruvärlden. Det skulle vara svårt att tänka sig stora programvarusatsningar utan enhetstester, på samma sätt som det nu är svårt att tänka sig massmedierna utan bloggvärlden" (e-post den 27 mars 2006).

¹² Se Geert Lovinks intervju med Cecile Landman på INC:s (Institute of Network Cultures) hemsida: http://www.networkcultures.org/weblog/archives/2006/01/support_iraqi_b.html. Översättarens anmärkning.

¹³ Dave Winer, "What Makes a Weblog a Weblog?": <http://blogs.law.harvard.edu/whatMakesAWeblogAWeblog>. Översättarens anmärkning.

¹⁴ Nick Gall: "Medierna föreställer sig ofta bloggen som en ny publiceringsform, men den är i själva verket en ny samtals- och gemenskapsform." Citerad i Kline och Burstein, sid 150.

¹⁵ Jay Rosen, "The Weblog: An extremely Democratic Form in Journalism", i Jon Lebkowsky och Mitch Ratcliffe (red.), *Extreme Democracy* (2005). Artikelns finns på nätet: http://extremedemocracy.com/chapters/Rosen_weblog.pdf. Översättarens anmärkning.

¹⁶

- Källa: Telepolis 27 december 2005. Wolf–Dieter Roth, "Mein blog liest ja sowieso kein Schwein": <http://www.heise.de/tp/r4/artikel/21/21643/1.html>.
- 17 Glenn Reynolds, *An Army of Davids, How Markets and Technology Empower Ordinary People to Beat Big Media, Big Government, and other Goliaths* (2006). (Glenn Reynolds driver bloggen Instapundit.com. Översättarens anmärkning.)
 - 18 Greg Sherwin och Emily Avila i deras *Clickz*–kolumn 12 januari 2001: http://www.clickz.com/experts/archives/ebiz/ecom_comm/article.php/835141.
 - 19 Geert Lovink, *My First Recession: Critical Internet Culture in Transition* (2003).
 - 20 Michael Hardt och Antonio Negri, *Imperiet* (2003).
 - 21 Hämtat från Foucault Dictionary Project: <http://users.california.com/~rathbone/foucaul0.htm>.
 - 22 Se <http://www.cynical-c.com/>.
 - 23 Se <http://www.poonorecord.com/2001/local/exd81858.htm>.
 - 24 Se Rüdiger Safranski, *Det onda eller frihetens drama* (1999). Översättarens anmärkning.
 - 25 Deborah Solomons intervju med Jean Baudrillard 20 november 2005 i *New York Times Magazine*: http://www.nytimes.com/2005/11/20/magazine/20wwln_q4.html?adxnnl=1&emc=eta1&adxnnlx=1132611284-RGxur2KD2/MK4uMeuJQbZg
 - 26 Michèle Roberts, "Sex, Gnostics and Serial Killing", i *The Independent* 30 april 2000. Finns på nätet: http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qn4158/is_20000430/ai_n14307962. Översättarens anmärkning.
 - 27 Paulo Virno, *A Grammar of the Multitude* (2004), sid 86–88.
 - 28 Anspelar på kapitlet "The Rise and Fall of Theory" i Terry Eagleton, *After Theory* (2003). Översättarens anmärkning.
 - 29 Som Terry Eagleton skriver: "Hermeneutiken, konsten att dechiffrera språket, lärde oss att vara misstänksamma mot det fullständigt uppenbara" (Eagleton, sid 53). Detta är just vad bloggarna är.
 - 30 Se engelska Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Cynicism>. Översättarens anmärkning.
 - 31 Peter Sloterdijk, *Kritik av det cyniska förnuftet* (1988), sid 26.
 - 32 Se Stefan Lorenz Sorgner, "In Search of Lost Cheekiness: An Introduction to Peter Sloterdijks Critique of Cynical Reason", i *Tabula Rasa* nr 20 (2003): <http://www.tabvlarasa.de/20/sorgner.php>.
 - 33 Kline och Burstein. En ordlek: *we blog* ("vi bloggar") och weblog ("webbdagbok"). Översättarens anmärkning.
 - 34 Justin Clemens, *The Romanticism of Contemporary Theory: Institutions, Aesthetics, Nihilism* (2003), sid 93.
 - 35 *Ibid.*, sid 88.
 - 36 Karen Carr, *The Banalization of Nihilism: Twentieth–Century Responses to Meaninglessness* (1992). Översättarens anmärkning.
 - 37 Intervju med Andre Glucksman i *Frankfurter Rundschau* 11 november 2005: http://www.fr-aktuell.de/ressorts/kultur_und_medien/feuilleton/?cnt=754264.
 - 38 Clemens, sid 77.
 - 39 Arthur Kroker, *The Will to Technology and the Culture of Nihilism: Heidegger, Marx, Nietzsche* (2004). Översättarens anmärkning.
 - 40 Gianni Vattimo, *The End of Modernity: Nihilism and Hermeneutics in Post–modern Culture* (1988). Översättarens anmärkning.
 - 41 Clemens, sid 89.
 - 42 *Ibid.*
 - 43 Karen Carr, sid 3.
 - 44 *Ibid.*, sid 7.
 - 45 Kline och Burstein, sid xxv.
 - 46 En typisk teori om att bloggarna "sätter dagordningen" är Aaron Delwiche, "Agenda–setting, opinion leadership and the World of Blogs", i *First Monday* 10 (12) (December 2005): http://www.firstmonday.org/issues/issue10_12/delwiche/index.html. Se även Kaye Trammell: <http://kaye.trammell.com/>.
 - 47 Kline och Burstein, sid 249.
 - 48 Se Terje Rasmussens paper "Media of the Self": <http://www.media.uio.no/personer/terjer/>.
 - 49 Se Dominic Pettman, *After the Orgy: Toward a Politics of Exhaustion* (2002).
 - 50 Caire E. Write, "The Author's Dilemma: To Blog or Not to Blog", i *The Internet Writing Journal* november 2005: <http://www.internetwritingjournal.com/nov05/cew4.htm>.
 - 51 Referat av David Weinbergers föreläsning "The Shape of Knowledge", Helsingfors handelshögskola 1 december 2005. (Christopher Locke, Rick Levine, Doc Searls och

- David Weinberger har skrivit *The Cluetrain Manifesto: The End of Business as Usual* (2001). Manifestet med samma namn finns på svenska:
<http://www.axbom.se/cluetrainmanifesto>. Översättarens anmärkning.)
- 52 Se Ulrich Beck, *Risksamhället: På väg mot en annan modernitet* (2000). Översättarens anmärkning.
- 53 Se <http://www.fuckedcompany.com>.
- 54 Kapitlet är en pendang till ett kapitel med rubriken "Nihilism in Black America" i Cornel Wests *Race Matters* (1993), sid 11–20.
- 55 Cornel West, sid 39.
- 56 Augustinus, *Sermones*, 169. Augustinus predikningar finns i engelsk nyöversättning: John E. Rotelle (red.), *The Complete Works of Saint Augustine: A Translation for the 21st Century*, del III, band 1–11 (1990–1998). Översättarens anmärkning.
- 57 Alex Halavias, *Blogs and Archiving* 16 september 2004: <http://alex.halavias.net/?p=825>
- 58 Naturligtvis finns det bloggare som ägnar sig åt MMORPG (till exempel den "inbäddade journalisten" Wagner James, som i sin *New World Notes* bloggar om Second Life (<http://secondlife.blogs.com/>), men det är inte det saken gäller. En MMORPG som tar sin utgångspunkt i blogg världens dagliga brus vore kanske en bra början?
- 59 Se Stephen Greenblatt, *Renaissance Self-fashioning: From More to Shakespeare* (1980). Översättarens anmärkning.
- 60 Phil Windley bloggar om Matthew Berks föreläsning på Jupitermedia och ClickZ bloggkonferens: <http://www.windley.com/archives/2003/06/10.shtml>.
- 61 Se http://www.rougtype.com/archives/2005/10/the_amorality_o.php.
- 62 Se James Surowiecki, *The Wisdom of Crowds: Why the Many are Smarter than the Few and How Collective Wisdom Shapes Business, Economics, Society and Nations* (2004). Surowiecki menar att beslut som fattas av många i regel ger bättre resultat än expertbeslut. Översättarens anmärkning.
- 63 Andrew Keen, "The second generation of the Internet has arrived: It's worse than you think" i *The Weekly Standard* 15 februari 2006. Finns på nätet:
<http://www.weeklystandard.com/Content/Public/Articles/000/000/006/714fjczq.asp?pg=1>.
 Översättarens anmärkning.
- 64 Nicholas Carr, "The New Narcissism", *Rough Type* 17 februari 2006:
http://www.rougtype.com/archives/2006/02/the_new_narciss.php.
- 65 Always On Summit 20 juli 2005:
http://www.alwayson-network.com/comments.php?id=12328_0_1_0_C.
- 66 Robert D. Putnam, *Den ensamme bowlaren: Den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse* (2001). Översättarens anmärkning.
- 67 Friedrich Kittler, "What's New about the New Media?", I Rem Koolhaas m.fl., *Mutations* (2000), s. 64–65.
- 68 Se <http://weblog.burningbird.net/archives/2004/02/11/community-member-or-writer>.
- 69 Se Everett M. Roberts, *Diffusion of Innovations* (2003). Enligt Roberts spridningsteori påverkas individer först och främst av vänner och närstående. Översättarens anmärkning.
- 70 Hugh Hewitt, *Blog: Understanding the Information Reformation That's Changing Your World* (2005), sid 1.
- 71 Erich Fromm, *The Fear of Freedom* (1942), sid x.
- 72 Ibid., sid 207.

Published 2007–07–10
 Original in English
 Translation by Henrik Gundenäs
 Contribution by Ord&Bild
 First published in *Lettre Internationale* 73 (German version)
 © Geert Lovink/Ord&Bild
 © Eurozine